

5. A császármetszés kivitelezése⁸²

*„Rutinosan meg tudunk csinálni egy hasi műtétet, de az attól még egy felnyitott, operált has lesz.”
/Bihari Tímea, szülésznő/⁸³*

A műtét technikai részleteibe nem szeretnék túlságosan belemélyedni, csupán néhány fontos kérdést emelek ki.

5.1. A császármetszés feltétele

Megindult szülés esetén **a császármetszés addig végezhető el, amíg a magzat feje még nem kerül be a medence üregébe.** Ha már becsúszott a fej, és sürgősen be kell fejezni a szülést, akkor vákuum- vagy fogóműtétet végeznek. Ez alól egy kivétel van: ha az orvos akkor ismeri fel, hogy a vajúdó medencéje „kimenetben szűk”, amikor a magzat koponyája már átjutott a medencebemeneten, de nem fér ki a medenceüregből. A császármetszést ekkor is elvégzik.

5.2. Előkészületek

A fertőzések (pl. méhnyálkahártya-gyulladás [endometritis], húgyúti infekció, sebfertőzés) megelőzése érdekében császármetszés előtt az anya antibiotikumot kap, és savlekötő gyógyszert, hogy ha a műtét alatt esetleg hányna (ami szinte soha nem fordul elő), s a hányadékot belélegezné (ez még ritkábban fordul elő), ne kerüljön gyomorsav a légcsövébe, tüdejébe. A műtét előtt vénás infúziót kötnek be a karjába, a vizelet gyűjtése céljából katétert helyeznek a húgycsővébe.

A műtétet általában – az altatásnál biztonságosabb – regionális (spinális vagy epidurális) érzéstelenítésben végzik, s csak akkor altatják el a nőt, ha érzéstelenítésre nincs idő, mert a császármetszést azonnal el kell végezni.

5.3. A vágás

A műtét során igyekeznek a lehető legkevesebb éles vágást ejteni, ahol lehet, inkább széthúzzák a szöveteket (pl. az egyenes hasizmokat), ollóval, ujjal szélesítik a vágott sebet. Így kevesebb ideget, eret vágnak át, kisebb mértékű a vérzés, lerövidül a műtéti idő, kisebb eséllyel alakul a műtét után lázas szövödmény, fertőzés, továbbá a szövetek könnyebben „visszatalálnak a helyükre”, így jobban gyógyul a seb.

Többedik császármetszés esetén a bőrön lehetőleg minden alkalommal ugyanott, azaz az előző hegen ejtik meg metszést, és ha a heg jobb kinézete érdekében indokolt lehet, akkor kivágják az előző külső heget. A méhen levő korábbi heg (a belső

⁸² E pont forrásai: Papp i. m. 347-349. o., Pál i. m. 266-268. o. Ahol egyéb forrást is felhasználtam, azt külön jelöltem.

⁸³ Tatár i. m.

heg) általában nem is látszik a has megnyitásakor, úgyhogy azt általában nem tudni, hogy a méhet ugyanott vágják-e meg.

5.4. A metszés típusa

A hason, illetve a méhen ejtendő metszést többféle magasságban és alakban lehet elvégezni. Az esetek túlnyomó többségében alul, a bikinivonal alatt szokták vágni a hasat és a méhet, vízszintes vonalban (ennek elnevezései: harántmetszés, cervicalis metszés, transversalis metszés vagy Pfannenstiel-metszés), kb. 13-17 cm szélességben. Mind a következő várandósságok, mind a has esztétikai állapota szempontjából ez a metszés a legkedvezőbb.

Függőleges irányú, T, J vagy † alakú vágást akkor használnak, ha azt valamilyen különleges körülmény indokolja: például ha a méh alsó szakaszán nagy miómák vannak, vagy olyan far- vagy harántfekvésben elhelyezkedő magzat esetén, aki 32 terhességi hétnél fiatalabb koraszülött vagy várhatóan 1500 grammnál kisebb súlyú. Ekkor, hogy a kiemeléshez nagyobb hely legyen, s ezáltal elkerüljék a magzat sérülését, függőleges metszést ejtenek (ennek elnevezései: corporalis, longitudinális vagy klasszikus metszés).⁸⁴

5.5. A baba világra segítése

A méh megnyitása után leszívják a magzatvizet, majd az orvos kiemeli az újszülöttet. Ezt követően elvágja a köldökszínort (elméletileg ekkor is van lehetőség a köldökszínor késleltetett ellátására), a méh összehúzódásának és a lepény leválásának elősegítése céljából oxitocint ad az anyának, majd eltávolítja a levált méhlepényt és a magzatburkot. Ezután ellenőrzi és fertőtleníti a méhet, s ha nem az első császármetszés történt, akkor – ha megtalálja – megtapintja a korábbi heget is, és lezárja a méh sebet. Ellenőrzi továbbá, hogy nem történt-e hólyag- vagy egyéb szervsérülés, nem láthatók-e korábbi császármetszés miatti szerv- illetve szövetösszenövések, végül összevarrja a has sebet.

5.6. Varrás

A magzat világra segítése után a méhet vagy bent, a helyén varrják össze, vagy kiemelik a hasfal elé. Ez utóbbi esetben könnyebb a méh ellenőrzése és a varratok behelyezése, ám a méh nehezebben húzódik össze (ami – a gyorsabb összehúzódás esetéhez képest – nagyobb vérvesztéséhez vezethet). A császármetszésről szóló egészségügyi protokoll **nem javasolja a méh kiemelését**, mert az nagyobb fájdalommal jár az anyának és nem csökkenti a fertőzés előfordulásának arányát.⁸⁵

⁸⁴ Pál i. m. 268. o., Papp i. m. 347. o.

⁸⁵ A császármetszésről szóló szakmai protokoll, 14. o.